

OSNOVNA ŠOLA
FRANCETA PREŠERNA ČRENŠOVCI
Juša Kramarja 10, 9232 Črenšovci

VZGOJNI NAČRT

OSNOVNE ŠOLE
FRANCETA PREŠERNA
ČRENŠOVCI

VIZIJA ŠOLE

**"Z ZNANJEM IN ODGOVORNIM RAVNANJEM GRADIMO
VARNO
IN USTVARJALNO ŠOLO."**

POS LANSTVO ŠOLE

*Smo osnovna šola, prepoznavna v domačem in mednarodnem prostoru.
Naše poslanstvo je razvijati radovedne, kritične, edinstvene in neponovljive posameznike s
širokim znanjem, ki so odgovorni do sebe, sočloveka in okolja.
Skrbimo za varen in skladen vsestranski razvoj posameznika.*

KAZALO VSEBINE:

1 NASTAJANJE VZGOJNEGA NAČRTA	3
2 VREDNOTE IN VZGOJNA NAČELA ŠOLE	5
3 SODELOVANJE S STARŠI	7
3.1 Oblike sodelovanja s starši.....	7
3.2 Naši dogovori.....	8
4 VZGOJNE DEJAVNOSTI	10
4.1 Preventivne, proaktivne dejavnosti	10
4.2 Svetovanje in sporazumno reševanje sporov.....	11
4.2.1 Svetovanje	11
4.2.2 Osebni svetovalni pogovori.....	12
4.2.3 Učenje socialnih spretnosti.....	12
4.2.4 Motivacija učencev za učinkovito učenje in produktivno vedenje	12
5 VZGOJNI POSTOPKI IN UKREPI	14
5.1 Restitucija (povračilo pravičnosti).....	14
5.2 Vzgojni ukrepi	14
5.3 Individualizirani vzgojni načrt učenca.....	15
5.4 VZGOJNI OPOMINI – ADMINISTRATIVNE SANKCIJE.....	16

»Vzgoja in izobraževanje morata omogočiti vsakemu človeku, da sam rešuje svoje probleme, oblikuje svoje odločitve in nosi svoje odgovornosti.«
(Delors, 1996)

Na podlagi 60. d člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli
(Ur. l. RS 102/2007, z dne 9. 11. 2007) sprejema Svet šole OŠ Franceta Prešerna Črenšovci

Vzgojni načrt

OSNOVNE ŠOLE FRANCETA PREŠERNA ČRENŠOVCI

1 NASTAJANJE VZGOJNEGA NAČRTA

Vzgojni načrt je oblikovan na podlagi novega Zakona o osnovni šoli in učnih načrtov za posamezne predmete.

V Zakonu o osnovni šoli je zapisano, da *šola z vzgojnim načrtom določi načine doseganja in uresničevanja ciljev in vrednot iz 2. člena tega zakona, ob upoštevanju potreb in interesov učencev ter posebnosti širšega okolja. Vzgojni načrt vsebuje vzgojne dejavnosti in oblike vzajemnega sodelovanja šole s starši ter njihovo vključevanje v uresničevanje vzgojnega načrta.*

Vzgojni načrt je dokument šole, ki temelji na ciljih osnovne šole. Na osnovi vizije in poslanstva šole ga oblikujejo strokovni delavci šole, v tesnem sodelovanju s starši in z učenci.

V prvem koraku smo s pomočjo anketnih vprašalnikov analizirali vzgojno stanje in delovanje šole. Anketni vprašalniki so zajemali trditve, ki so se nanašale na delo v šoli, odnosi med učenci (vrste in pogostnost nasilja), kaj delamo na šoli dobro, kaj bi morali izboljšati in izbiro vrednot.

Pri analizi vzgojnega stanja šole je bilo izpostavljeno, da se učenci ne počutijo varne, preveč je nasilja, učitelji ne uporabljajo učinkovitih metod nadzora brez kazni – niso dosledni, vzgoja ni ustrezna, da potrebujemo bolj jasna pravila in hišni red ter da je komunikacija med starši in učitelji slaba.

Vrednote, ki so jih učenci, učitelji in starši največkrat izbrali: znanje, odgovornost, varnost in ustvarjalnost.

Pri naslednjih korakih smo izvajali razne delavnice, s katerimi smo oblikovali vizijo, poslanstvo šole in raziskovalno vprašanje. V navezavi in s sodelovanjem okoliških šol smo pripravili predavanja za starše. Istočasno je nastajal dokument *Pravila šolskega reda*, ki je z vzgojnim načrtom v tesni povezavi, oba pa se med seboj dopolnjujeta.

Vzgojni načrt obsega:

- vrednote in vzgojna načela šole,
- vzajemno sodelovalni odnos s starši,
- vzgojne dejavnosti (proaktivne dejavnosti in svetovanje ter usmerjanje učencev),
- vzgojne postopke,
- vzgojne ukrepe.

Pri izdelavi vzgojnega načrta so kot člani ožjega tima za izdelavo vzgojnega načrta sodelovali:

- Elvir Denić – učitelj razrednega pouka in vodja tima,
- Marija Horvat – ravnateljica šole,
- Ana Petek – svetovalna delavka,
- Majda Frančič – učiteljica slovenščine,
- Romana Glavač – učiteljica razrednega pouka,
- Metka Husar Črnjavič – učiteljica za dodatno strokovno pomoč.

Člani razširjenega tima za izdelavo vzgojnega načrta:

- predstavnika staršev – Andrej Gomboši in Sonja Kramar,
- predstavnika učencev – Patricija Žabot in Matej Horvat,
- hišnik – Štefan Hozjan.

2 VREDNOTE IN VZGOJNA NAČELA ŠOLE

Najvišja vrednota, ki jo mora vzgoja posebej poudariti, je človek, in sicer človeška oseba. Vse mora biti podrejeno človeku in zato človek ne sme nikdar postati sredstvo.

VSEŽIVLJENJSKO ZNANJE ZA SVET SPREMENB

Vsi se zavedamo, da je znanje temelj in ključ do uspeha v življenju. Pri ljudeh iščemo znanje, ne neznanja ter pri tem spoštujemo iskanje intelektualnih izzivov, novih zamisli, resnice in razumevanja. Učenci v šoli ne pridobivajo samo znanja o dejstvih v obliki informacij, ampak se učijo za polni razvoj oz. za življenje.

VARNOST IN SPREJETOST

Skrbela bomo za varnost vseh v šoli in na vseh področjih (fizičnem, psihičnem, zdravstvenem), s konstruktivnim reševanjem vsega, kar bi lahko ogrožalo kakorkoli in kogarkoli.

ODGOVORNOST ZA SVOJA DEJANJA IN ODLOČITVE

Razvijanje in spodbujanje občutka odgovornosti:

- posameznika do učiteljev in drugih delavcev šole, učencev, staršev, skupnosti;
- šole do zaposlenih, učencev, staršev, širše skupnosti;
- posameznika za svoja stališča, sodbe in dejanja;
- učencev, staršev in učiteljev za svoje delo in medsebojne odgovornosti.

Udeleženci (starši, učenci in učitelji) vzgojno-izobraževalne dejavnosti smo dolžni sprejeti osebno odgovornost za svoja dejanja, stališča in sodbe.

Odgovornost bomo doživljali kot najsplošnejše in osnovno načelo spoštovanja in skrbi za človeka, kjer posameznik pri odločanju in ravnanju poskuša predvideti in upoštevati posledice.

SPODBUJANJE USTVARJALNOSTI IN INOVATIVNOSTI

Pri ustvarjalnosti učencev je v ospredju spodbujanje iskanja različnih poti za reševanje problemov, iskanje novih idej in samokritičnost. Naloga učiteljev je spodbujanje izvirnega mišljenja, variantnega razmišljanja, kjer učence postavimo v različne vloge – pri čemer morajo upoštevati razvojne in individualne posebnosti učencev. Starši se morajo naučiti biti kritični, vendar brez očitkov in s spodbujanjem k iskanju novih idej.

NAČELA VZGOJE in DELA NA ŠOLI:

- **Načelo medsebojnega zaupanja** – mora biti vedno prisotno, v nasprotnem primeru se izgubi vzgojna in izobraževalna moč. V vsaki skupini oz. skupnosti je potrebno dogovoriti pravila skupnega življenja, ki izhajajo iz pravic in dolžnosti.
- **Načelo motivacije in participacije** – tudi najspodobnejši učenci so lahko neuspešni, če niso motivirani. Osnovni cilj šole je, da učence motivira, da širijo svoje potrebe, zavest in izboljšujejo svoje vedenje. Učenci naj imajo čim več možnosti aktivnega sodelovanja, tako pri načrtovanju kot tudi izvajanju šolskih dejavnosti.
- **Načelo medsebojne komunikacije** – poslušanje, individualno razmišljanje, pogovarjanje.
- **Načelo sodelovanja oz. delovanja v skupnosti** – dobro timsko delo omogoča, da se nadzorujejo slabe in izkoristijo dobre plati vsake osebnosti. Skupaj postajamo ustvarjalni in sposobni. Skupaj rešujemo vse težave.
- **Načelo strpnosti** – strpen odnos do vsake vrste drugačnosti. Sprejemanje in spoštovanje razlik ter spodbujanje strpnih medosebnih odnosov.

- **Načelo dostojanstva in spoštovanja** – »gradimo« šolo, kjer se učitelj in učenec ne samo srečujeta, temveč vzajemno spoštujeta in skupaj razvijata, izpopolnjujeta.
- **Načelo proaktivnega oz. preventivnega delovanja** – vzpostavljanje prijetne, sproščene in spodbudne klime, ki temelji na pozitivnih medosebnih odnosih zaupanja; skrb za učence, ki se kaže v dovezetnosti za njihove potrebe in interese, upoštevanju individualnih prednosti in pomanjkljivosti posameznih učencev; uporaba učnih metod, ki upoštevajo razvojne sposobnosti učencev in jim omogočajo aktivno sodelovanje.

3 SODELOVANJE S STARŠI

Osnovno načelo je skrb za vzajemno medsebojno sodelovanje, ki na osnovi medsebojnega zaupanja gradi trdne temelje za vzgojo in izobraževanje.

Prav tako pa bo šola s strokovnimi sodelavci skrbela za dobro komunikacijo med neposredno in posredno udeleženi v vzgojno-izobraževalnem procesu, kjer bo v ospredju:

- redno komuniciranje s starši;
- jasno komuniciranje;
- seznanjanje staršev s pričakovanji učencev;
- poudarjanje napredka (pozitivnega in negativnega).

Šola:

- Staršem in učencem omogoča, da se aktivno vključujejo v različne dejavnosti, povezane tako z delom in življenjem šole kot tudi njenim vzgojnim delovanjem.
- Vsi starši imajo preko predstavnikov možnost sodelovati pri oblikovanju letnega programa šole.
- Pri vzgojno-izobraževalnem delu upošteva osebnostne značilnosti otrok, njihove stiske in težave, potrebe, posebnosti in ne sme zanemarjati njihovih interesov, želja in pobud.
- Staršem predstavi vire pomoči ob morebitnih težavah otroka, modele učenja in poučevanja ter ponudi izobraževalne programe.

Starši:

- Morajo biti redno in sproti obveščeni o vedenju učenca, prav tako pa so dolžni sodelovati s šolo pri morebitnih vzgojnih težavah.
- Vključujejo se v različne strokovne organe šole in s tem dajejo mnenje v svetu javne osnovne šole; le-ti imajo možnost sodelovanja pri imenovanju in razreševanju ravnatelja, pri sprejemanju programa zavoda, pri odločanju v zvezi s statusom učenca, pri pritožbah v zvezi s pravicami ...
- Dolžni so odgovorno vzgajati svoje otroke. Zavedajo se, da so najpomembnejši vzgojni dejavnik svojih otrok.

Učitelji:

- Obveščajo starše o vzgojnih težavah njihovih otrok, ob posebnih dosežkih pa izpostavijo učence, ki so se še posebej izkazali.
- Razrednik je prvi povezovalni člen pri sodelovanju s starši. Sodeluje z vodstvom šole, ostalimi učitelji, s svetovalno službo, z zunanjimi sodelavci in učenci.
- Upošteva princip individualnih razlik med starši.

3.1 Oblike sodelovanja s starši

Poleg običajnih, formalnih oblik sodelovanja bomo spodbujali tudi druge oblike:

- dan odprtih vrat (odprte učne ure, odprta vrata šole, starši predstavljajo, ...),
- delavnice za starše in učence,
- šola za starše,
- seminarji,
- sodelovanje staršev na razstavah in šolskih prireditvah,
- vključevanje staršev v projekte,
- dnevi dejavnosti skupaj s starši,
- skupna praznovanja,
- ...

Načini informiranja staršev:

- ustno,
- pisno,
- telefonsko.

V primerih, ko strokovni delavec presodi, da je potreben poglobljen razgovor o otrokovem vedenju ali o težavah v šoli, starše povabimo na razgovor v šolo. Na razgovor lahko povabimo tudi drugega strokovnega delavca šole oz. zunanjega sodelavca.

Šola starše sproti obvešča o osebnem razvoju in o kritičnih ravnanjih, ki zadevajo njihovega otroka. V primeru, da otrok zaradi manj primernih vedenjskih vzorcev potrebuje posebno socialno-psihološko pomoč, skuša šola nuditi ali poiskati pomoč v dogovoru s starši.

Šola s posrednim delovanjem in vzgojo prispeva in vpliva na kakovost vzgoje v družinah. Šola v primeru, ko bi utegnilo priti do različnega razumevanja, poskuša uskladiti mnenja in delovanja šole in staršev. V primeru pričakovanj staršev, ki niso v skladu s strokovnimi vzgojnimi načeli šole, se šola ne sme podrediti družini, ampak mora poskušati starše s strokovnimi utemeljitvami pridobiti za sodelovanje.

Šola kot ustanova, učitelji in starši pri medsebojnem sodelovanju upoštevajo načela medsebojnega spoštovanja, odgovornosti in solidarnosti.

3.2 Naši dogovori

Ravnateljica bo:

- zagotovila dobre pogoje za delo;
- skrbela za nabavo ustrezne učne tehnologije;
- skrbela, da bodo vsi zaposleni na šoli delali strokovno, vestno in kakovostno;
- skrbela za izpolnjevanje dolžnosti in pravic učencev;
- skrbela za dobre odnose in sodelovanje med učenci, starši in vsemi zaposlenimi na šoli;
- skrbela za dobro sodelovanje z lokalno skupnostjo, ZRSŠ ter MŠŠ;
- skrbela za realizacijo LDN;
- skrbela za pravočasno in kakovostno informiranje javnosti o delu na šoli.

Učiteljice in učitelji bodo:

- poskrbeli za varno in prijazno okolje vseh učencev na šoli;
- spodbujali učence za doseganje čim boljših rezultatov na učnem in vzgojnem področju;
- omogočili učencem razvoj v skladu z njihovimi sposobnostmi;
- spodbujali razvijanje ustvarjalnosti;
- vzgajali učence v duhu dobrih medsebojnih odnosov in razvijali čut odgovornosti;
- razvijali čim boljše sodelovanje s starši in jih redno obveščali o napredku njihovega otroka;
- poskušali zagotoviti ničelno toleranco do nasilja na šoli;
- s svojim delom in pristopom razvijali modrost, vedrino, ljubezen in pripadnost domovini Sloveniji.

Starši bodo:

- pri otroku spodbujali razvoj samostojnosti in odgovornosti;
- skrbeli, da bo njihov otrok redno in točno obiskoval šolo;
- preverjali sprotno učenje in opravljanje domačega dela;
- prisluhnilo otroku in mu pomagali v težavah;
- redno prihajali na pogovorne ure, roditeljske sestanke in druga srečanja v šoli;

- sprti poravnali vse obveznosti do šole;
- spremljali preživljanje prostega časa svojega otroka;
- spodbujali svojega otroka k spoštovanju šole in znanja kot vrednote;
- skupaj z učitelji in vsemi zaposlenimi na šoli delali v dobro svojih otrok in jih vzgajali k delavnosti, samostojnosti ter odgovornosti.

Učenci bodo:

- vljudni do vseh ljudi in vedno pripravljeni pomagati;
- s svojim obnašanjem vzor drugim;
- k pouku prihajali redno in pravočasno;
- v šolo prinašali vse potrebne pripomočke, ki jih bodo potrebovali pri pouku;
- v šoli uporabljali le šolske ali sobne copate, ki jih ne morejo nositi zunaj;
- vestno in odgovorno opravljali domače naloge in druge zadolžitve;
- skrbeli za red in čistočo v šoli ter varovanje šolske lastnine;
- upoštevali šolska pravila in se ravnali v skladu z njimi;
- spoštovali vse učence, učitelje in druge zaposlene na šoli;
- s svojim delom in znanjem izkazovali spoštovanje do domovine in slovenskega jezika.

4 VZGOJNE DEJAVNOSTI

4.1 Preventivne, proaktivne dejavnosti

Proaktivno delovanje temelji na načelu zgledov, ki so najpomembnejši in jih dajejo učencem starši, družba (okolica) in učitelji in ostali zaposleni v šoli. Sem ne štejemo samo verbalnih (besednih) zgledov, ampak tudi neverbalne (nebesedne). Vsi starši in učitelji se trudijo biti dober in pozitiven zgled ter presojujejo svoja ravnanja z vidika vrednot.

Osnovni cilj pri oblikovanju in izvajanju proaktivnih vzgojnih dejavnosti je oblikovanje okolja, v katerem učenci uspešno zadovoljujejo svoje potrebe (telesne, duševne, socialne). Pri tem razvijajo samostojnost in pozitivno samopodobo ter pridobivajo čut za odgovornost.

Nekatere pomembne potrebe učencev, ki jih bomo upoštevali pri vzgojnem delovanju:

- potreba po **varnosti** in **odsotnosti strahu**,
- potreba po **sprejetosti** in **pripadnosti**,
- potreba po **uspešnosti** – doživljanje zadovoljstva,
- potreba po **izbiri** in **ustvarjalnosti** – individualizacija,
- potreba po **gibanju** in **sprostitvi**.

Primarno okolje v šoli je razred (oddelek). Glavno vlogo ima razrednik, čigar naloga je izgrajevanje in ohranjanje pristnih in empatičnih odnosov s svojimi učenci in med njimi. Šola pa mora zagotoviti pogoje, ki spodbujajo pozitivne medosebne odnose ter zagotoviti varno okolje otrokom za učenje.

Učencu z neustreznim vedenjem nudi šola pomoč pri učenju in oblikovanju uspešnega in sprejemljivega vedenja. Zraven se obvezno vključijo in sodelujejo tudi učenčevi starši.

Vzgojne dejavnosti, ki jih bomo vključevali v delo šole vsako šolsko leto:

- oblikovanje skupnih dogovorov oddelčnih skupnosti, ki temeljijo na pravilih šolskega reda;
- učenci odmora in prosti čas preživljajo aktivno (aktivni odmori, prostovoljno delo, ...);
- izvajanje razvojnih in drugih projektov, povezanih z vzgojo;
- skrbno in sistematično načrtovanje ter izvajanje razrednih ur, kjer razvijamo socialne veščine, poudarjamo in izpostavljammo zgledno vedenje, obravnavamo življenjsko problematiko za uspešno reševanje problemov, vzpodbujamo zavedanje svobode in odgovornosti za posledice lastnega vedenja ...;
- »mentorstvo« učencev 9. razredov učencem 1. razredov;
- svetovanje (vrstniško, individualni pogovori, telefon v stiski);
- izvajanje preventivnih dejavnosti za preprečevanje zasvojenosti, nasilništva, spolnih zlorab in drugih odklonskih pojavov (razredne ure, osebni pogovori, dnevi dejavnosti, projekti, ...);
- skrinjica za pobude, vprašanja, predloge ...;
- povečanje nadzora na določenih krajih in na določenem mestu (v času odmora in po pouku);
- pravočasno reševanje problemov ter hitro in načrtno reševanje;
- spodbujanje učencev k vzgojnim ciljem – spodbudne misli v šolskih prostorih, tematski plakati, meseci spodbujanja socialnih veščin (pozdravljanja, prijaznost, strpnost ...);
- dejavnosti za povezovanje učencev, delavcev in staršev – različne oblike sodelovanja s starši, v katere se vključujejo tudi učenci;

- spodbujanje vrstniške pomoči, prostovoljnega dela (humanitarne in druge zbiralne akcije).

Zgledno vedenje in doseganje posebnih dosežkov (rezultatov) bo šola spodbujala s podeljevanjem posebnih pohval, priznanj in nagrad. Ob koncu šolskega leta bo po pravilniku izbran »human učenec«.

Tematsko usmerjene vzgojne dejavnosti šole, ki bodo poleg splošnih vrednot še posebej spodbujale vrednote medsebojne znanja, odgovornosti, varnosti in ustvarjalnosti, se bodo organizirale v okviru ur oddelčne skupnosti, dni dejavnosti, interesnih dejavnosti, šolskih projektov, ob drugih aktualnih priložnostih in vsakodnevnem življenju v šoli.

4.2 Svetovanje in sporazumno reševanje sporov

4.2.1 Svetovanje

Svetovanje in usmerjanje pomaga učencem pri reševanju problemov v zvezi z njihovim razvojem, delom, odnosih z drugimi, razvijanju samopresoje in prevzemanju odgovornosti. Ko nastane problem, ga začnemo reševati takoj.

Svetovanje poteka ob sprotnem reševanju problemov, ko učenec ali skupina učencev ne spoštuje in ne upošteva določenih pravil oz. krši pravila šolskega reda.

Šola učence usposablja in uči za doseganje ciljev:

- oblikovati lastne cilje in strategije za njihovo uresničevanje;
- organizirati lastno delo za večjo učinkovitost;
- spremljati svojo uspešnost;
- razmišljati in presojati o svojem vedenju in ravnanju drugih ljudi;
- prevzemati odgovornost in sprejemati posledice lastnih dejanj;
- empatičnega vživljanja v druge, sprejemanja različnosti;
- opazovati lastna občutja, razmišljanja in vedenja;
- razumeti vzroke za neustrezna vedenja pri sebi in drugih;
- reševati probleme in konflikte;
- ustrezno ravnati v situacijah, v katerih je prisoten stres, strah, tesnoba, jeza, žalost, občutki sramu ali krivde, konflikti, apatičnost, frustracije, doživljanje neuspehov, depresija (čustvena inteligenca);
- razvijati realno in pozitivno samopodobo in samospoštovanje.

Posebne oblike svetovanja in sporazumnega reševanja medsebojnih problemov in sporov so osebni svetovalni pogovori, vzpodbujanje samovrednotenja ali samopresoje ter mediacija in restitucija.

Učitelji lahko izbirajo tudi druge postopke in metode svetovanja oz. usmerjanja:

- načrtno vzpostavljanje določenih socialnih povezav med učenci,
- vključevanje v določene dejavnosti,
- uvajanje v določene funkcije in druge pomembne odgovornosti,
- nudenje različnih oblik zunanje pomoči,
- dogovori z učencem o občasnih individualnih programih itd.

Pri reševanju težav (odvisno od stopnje in oblike težave) lahko strokovni delavci šole vključujejo tudi zunanje ustanove psihološke in socialne pomoči.

4.2.2 Osebni svetovalni pogovori

So najboljša pot do medsebojnega zaupanja. Ko se problem pojavi, se strokovni delavec šole najprej z učencem pogovori in mu svetuje.

Svetovalec učencu:

- pomaga uvideti njegove potrebe in motive ravnanj ter povezanost z njihovimi posledicami,
- pomaga pri presojanju lastnega vedenja in ugotavljanju pozitivnih in negativnih posledic njegovih ravnanj zanj in za druge,
- ponudi pomoč pri iskanju uspešnih in etično sprejemljivih vedenj ter načrtovanju potrebnih sprememb.

Po pogovoru sledi dogovor, ki opredeljuje cilje, odgovornosti sodelujočih in morebitne izjemnosti.

Svetovalni pogovor lahko opravi učitelj, svetovalna služba ali vodstvo šole. Če je potrebno, se zraven vključijo starši oz. skrbniki učenca (ob ponavljanju kršenja dogovorov oz. pravil in pri hujših kršitvah).

4.2.3 Učenje socialnih spretnosti

Pri učenju socialnih spretnosti se je potrebno osredotočiti na odnose, ki jih učenci vzpostavljajo med seboj – vzpostavljanje stikov, premagovanje frustracij in konfliktov itd. Otroci, ki jim primanjkuje socialnih spretnosti, se primeru zahtevnih socialnih interakcij in konfliktov najpogosteje odzivajo s pasivnostjo, z izolacijo ali nasiljem. V primeru neprimerne vedenja učencu ne povemo samo, naj s tem preneha, ampak mu tudi razložimo, kako naj ravna bolje oz. primerneje.

Koraki učenja socialnih spretnosti (veščin):

1. Določimo, katere specifične spretnosti primanjkujejo učencem (opazovanje aktualnih situacij).
2. Identifikacija razlogov za spreminjanje vedenja (učenci morajo sami sprejeti in podati razloge za potrebo po spreminjanju vedenja).
3. Izdelava načrta.
4. Demonstracija ali modeliranje novih spretnosti. Ta korak vključuje odrasle osebe, ki se jim lahko priključijo tudi učenci.
5. Uporaba novih spretnosti v praksi.
6. Dodelitev nalog učencem, da poskušajo nove spretnosti in o tem poročajo.
7. Nagrajevanje – ob uspešni uporabi novih socialnih spretnosti.

4.2.4 Motivacija učencev za učinkovito učenje in produktivno vedenje

Motivacija je tesno povezana z upoštevanjem učenčevih psiholoških in učnih potreb. Učitelji se med poukom srečujejo z raznolikimi disciplinskimi problemi, vendar največ pozornosti namenjajo tistim učencem, ki na različne načine motijo pouk (klepetajo, dajejo neumestne pripombe, upadajo v besedo, povzročajo hrup itd.).

Veliko je namreč tudi učencev, ki posredno motijo pouk oz. ne izpolnjujejo učnih obveznosti (ne prinašajo pripomočkov, ne opravljajo domačega in šolskega dela, med poukom ne poslušajo, si ne zapisujejo in ne sodelujejo, berejo različna čtiva, opazujejo okolico itd.).

V obeh primerih učenci kažejo apatičnost in nezainteresiranost do pouka in do aktivnosti, povezanih z njimi.

Z izboljšanjem kakovosti pouka lahko učitelj doseže boljšo motivacijo. Pri tem pa mora upoštevati naslednje predloge:

1. Prepoznati je treba interese učencev, njihove stile učenja in jih nato na različne načine spodbujati in vpletati v učno snov.
2. Preko učne vsebine razvijati kompetenco učenja.
3. Poudarjati je potrebno pomembnost učne snovi.
4. Učencem je potrebno pomagati, da ohranjajo pričakovanja za uspeh (določanje napredka, kratkoročnih ciljev, kriterijev za presojanje). Pozornost namenimo tudi že doseženim uspehom posameznikov ali razreda kot celote.
5. Učno uro je treba oblikovati tako, da omogoča ohranjati interese učencev. To pomeni, da mora učitelj pogosto spreminjati učne pristope in posredovati učno snov na zanimiv, zabaven način (uporaba nalog, ki izzovejo radovednost, popestritev učnih ur, aktivno sodelovanje učencev ...).
6. Učitelj mora izražati interes do učnih vsebin in delati z navdušenjem.
7. Skrb je treba namenjati povratni informaciji in nagradam za dosežke.
8. Učitelj in učenec skupaj odkrivata močna in šibka področja učenčevega znanja, učencu pa mora biti omogočena možnost, da preko močnih področij dopolni šibka področja lastnega znanja.

Oblike pomoči učencu so lahko še:

- organizacija pomoči učitelja ali sošolcev pri učenju,
- načrtno vzpostavljanje določenih socialnih povezav med učenci,
- vključevanje v določene dejavnosti,
- uvajanje v določene funkcije in druge pomembne odgovornosti,
- nudenje različnih oblik zunanje pomoči,
- dogovori z učencem o občasnih individualnih programih,
- zagotavljanje varnosti itd.

5 VZGOJNI POSTOPKI IN UKREPI

5.1 Restitucija (povračilo pravičnosti)

Restitucija pomeni popravo storjene napake ali škode. Ne gre samo za materialno škodo, pač pa gre za smiselno poravnavo škode, ki jo učenci povzročijo na socialnem in psihološkem področju. Gre za discipliniranje in ne kaznovanje (poudarjanje pozitivnega reševanja problemov). Restitucija omogoča ustvarjalno soočenje z napakami, ki pa so tako tudi priložnost za učenje novega vedenja in popravo napak.

Nekaj možnosti izpeljave restitucije:

- učenec stvar popravi, uredi;
- plačilo povzročene škode;
- žrtvovanje svojega prostega časa (prispevek k boljšemu življenju na šoli, v skupnosti, pomoč mlajšim in starejšim, šibkejšim ...);
- pisanje lepih misli/prijetnih sporočil o osebi, ki je bila prizadeta oz. javno opravičilo ...

Temeljna načela restitucije so:

- za učenca je restitucija prostovoljna, ponujena možnost – lahko se odloči ali pa ne, da bo skušal reševati spor ali odpraviti posledice svojih neustreznih dejanj na ta način;
- restitucija je priložnosti za učenje novih vzorcev vedenja in popravo napak;
- spodbuja pozitivno vedenje in poudarja vrednote; ne spodbuja obrambnega vedenja, kar storita kritika in kaznovanje;
- zahteva odločitve in napor učenca;
- ni kaznovalca, učenci ustvarjalno rešujejo spor ali problem;
- vpletene strani sprejmejo rešitev problema oziroma nadomestilo povzročene škode.

Strokovni delavec bo v primeru, da učenec zavrača možnosti, ki jih ponuja restitucija, odločil o posledicah kršitev v skladu z dogovori in pravili šolskega reda. V nekaterih izjemnih primerih je, glede na okoliščine, kljub sočasno izvedeni restituciji, učencu lahko izrečen tudi formalni vzgojni opomin.

Če je učencem dovoljeno napraviti in popravljati napake, je večja verjetnost, da bodo:

- pripravljeni spreminjati vedenje,
- izgrajevali pozitivno samopodobo in samospoštovanje,
- lažje razumeli napake drugih in razvijali svojo strpnost.

5.2 Vzgojni ukrepi

Vzgojni ukrepi so posledica kršitev pravil šolskega in hišnega reda in so način reševanja problemov, ki se s tem pojavijo.

Izvajanje vzgojnih ukrepov je povezano z nudenjem podpore in vodenjem učenca, iskanjem možnosti in priložnosti za spremembo neustreznega vedenja. Uporabljajo se, kadar učenci niso pripravljeni sodelovati pri reševanju problemov in so bile predhodno izvedene vse druge vzgojne dejavnosti. Izvajanje ukrepov mora biti povezano z nudenjem podpore in vodenjem učenca, iskanjem možnosti in priložnosti za učenje in spremembo neustreznega vedenja. Pri tem sodelujejo učitelj, učenec in starši. Namenjeni so zaščiti pravic, vzdrževanju pravil in dogovorov ter upoštevanju obveznosti in niso kazni v smislu neugodnega povračila za kršitve pravil.

O uporabi vzgojnega ukrepa šola obvesti starše učenca. Z njimi se pogovori o kršitvi pravil, posledicah in možnih načinih reševanja težav. Če starši odklonijo razgovor, odklonitev ne zadrži uporabe vzgojnega ukrepa. Šola vodi zapise o razlogih za uporabo vzgojnih ukrepov.

Vzgojni ukrepi so lahko:

- **Ukinitev nekaterih pravic in ugodnosti**, ki so povezane s pridobljenimi statusi učencev, z ugodnostmi, ki jih šola nudi učencem izven predpisanih dejavnosti in standardov.
- **Povečan nadzor nad učencem**, ko je v šoli, a ne pri pouku oz. organiziranih oblikah vzgojno-izobraževalnega dela, ki se izvajajo izven šolskega prostora oziroma organizacija nadomestne ustrezne dejavnosti v šoli.
- **Zadržanje na razgovoru po pouku** v zvezi z reševanjem problemov, v soglasju s starši.
- **Opravljanje družbeno koristnih del** (npr. čiščenje okolice, pomoč knjižničarki pri urejanju knjig ...).
- **Dodatno spremstvo za učenca**, ki pogosto ogroža varnost, ne upošteva navodil in zato šola ne more prevzeti odgovornosti za varnost in izvedbo pedagoškega procesa izven prostorov šole (dnevi dejavnosti, tabori, šole v naravi ...). Šola lahko za takšnega učenca organizira nadomestni vzgojno-izobraževalni proces v šoli.
- **Odstranitev učenca od pouka**: kadar učenec onemogoča učenje drugih učencev ali ogroža varnost, se zanj lahko organizira učenje in delo izven učne skupine. Učitelj, ki je uporabil ta ukrep, preveri delo učenca in se z njim pogovori o vzrokih za težave. Učenec v času odstranitve opravlja delo pod nadzorom strokovnega delavca, ki ga določi ravnatelj. Strokovni delavec mu lahko pomaga pri reševanju problema, zaradi katerega ni pri pouku. V primeru odstranitve učenca od ure pouka mora učitelj z njim opraviti razgovor še isti dan, skupaj pregledata opravljeno delo in se dogovorita o nadaljnjem sodelovanju.
V primeru, da učenec postane tako moteč, da je nevaren sebi in drugim, ter noče iti iz razreda, šola organizira druge oblike dela, kamor se vključijo drugi strokovni delavci šole (javni delavci, zaposleni preko projektov, svetovalna delavka, inkluzivna pedagoginja ali trenutno prosti učitelji) in organizirajo druge oblike dela (individualne ali skupinske) ter poskušajo učenca umiriti ter zagotoviti nadaljevanje nemotenega učno-vzgojnega procesa za motečega učenca in vse ostale učence. Npr.: umik drugih učencev v drugi prostor, prisotnost dodatnega strokovnega delavca v razredu ...
Če se učenec ne bo zmozel umiriti in varno nadaljevati dela v razredu ali individualno, se pokliče starše in obvesti pristojne strokovne delavce na centru za socialno delo.

Posledice kršitev pravil in uporaba vzgojnih ukrepov ne smejo omejevati pravic učencev, opredeljenih od 5. do 13. člena in od 50. do 57. člena Zakona o osnovni šoli. Način odvzema določenih pravic opredeljuje 60. a-člen zakona (prav tam).

5.3 Individualizirani vzgojni načrt učenca

Če učenec pogosto krši pravila šolskega reda in hišni red oz. je že prejel vzgojni opomin, mora šola najkasneje v 10 dneh oblikovati individualizirani vzgojni načrt. V njem opredeli vzgojne cilje in vzgojne dejavnosti za izboljšanje učenčevega vedenja ter cilje za doseganje pozitivnih sprememb v načinih zadovoljevanja lastnih potreb, upoštevanja potreb in pravic drugih, sprememb na področju učenja in vedenja.

Pri oblikovanju načrta mora biti omogočeno sodelovanje tudi staršem. Šola spremlja in evalvira izvajanje individualiziranega vzgojnega načrta. Kadar starši učenca niso pripravljeni sodelovati, oblikuje šola individualizirani vzgojni načrt brez njih.

5.4 VZGOJNI OPOMINI – ADMINISTRATIVNE SANKCIJE

Minister za šolstvo s *Pravilnikom o vzgojnih opominih v osnovni šoli* podrobneje določi urejanje in postopek izrekanja vzgojnih opominov ter varstvo pravic učencev. Vzgojni ukrep se razlikuje od opomina, ki ima lahko za učenca trajne posledice, kot so npr. premestitev v drug oddelek ali na drugo šolo.

Vzgojni opomin se izreče, kadar so izčrpana vsa pedagoška sredstva, vsebovana v vzgojnem načrtu šole. Izrek vzgojnega opomina je povezan z obveznostjo izvajanja usmerjenih individualiziranih proaktivnih, svetovalnih in drugih vzgojnih dejavnosti in s sodelovanjem zunanjih institucij.

Šola lahko (v skladu s 54. členom *Zakona o osnovni šoli*) učenca, ki mu je bil izrečen tretji vzgojni opomin v posameznem šolskem letu, prešola na drugo šolo brez soglasja staršev. Odločitev o tem mora biti podprta s strokovnimi mnenji sodelujočih institucij.

Dokument je bil sprejet na seji sveta zavoda, v Črenšovcih, dne _____.

Vodja projektne
tima za pripravo VN:
Elvir Denić, prof. razrednega pouka

_____

Ravnateljica zavoda:
mag. Marija Horvat, spec. šol. ped.

_____

Predsednik Sveta zavoda:
Tibor Frančič

Predsednik Sveta staršev:
Igor Kreslin